

DE TRIBUNE

Redactieadres:
D. J. WIJNKOOP, Paleisstraat 12
Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres:
J. C. CETON, Wijtenbachstraat 13
Amsterdam.

· VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG. ·
Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 mnd.
Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct.
Advertentiën per regel 15 cent. Bij abonnementen speciaal
tarief.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij

Redactie: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTELJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

INHOUD: Alarmslaan gewettigd. — Burgerlijke verwachtingen. — Het doel der massa-staking. — Dameskiesrecht. — Een overwinning der Democratie? — Een voorbeeld ter navolging. — Eenige opmerkingen naar aanleiding van het aftreden van H. Roland Holst. — Kleine Berichten. — Parlementaire Kroniek: «Social wetgeving. — Uit de Vakbeweging: De congressen der gemeentewerkliden-organisaties. — Het lot van de loonarbeiders. — Van de Afdelingen. — Advertentiën.

De strijd in Twente.

Het Partijbestuur besloot eigen lijsten te doen drukken voor den Twentschen strijd. Ze zijn aan alle afdelingen toegezonden. De gelden worden afgedragen aan den modernen vakbond. Alle steun te zenden aan 't partij-secretariaat: M. MENSING, Laing's Neckstraat 33, Amsterdam, of aan de afdelings-penningmeesters.

Alarmslaan gewettigd.

In ons vorig nummer schreven wij naar aanleiding van Schapers beschouwingen over Minister Talma's wijziging der Arbeidswet. Wij waarschuwden voor het oppervlakkige optimisme van Schaper, die op grond van parlementaire praterij (het z.g.n. Voorloopig Verslag) reeds voorspelde, „dat dit wijzigingsontwerp er in de Kamer met vlag en wimpel zal doorgaan en dat er zelfs eenige kans is het te verbeteren.”

De inkt, waarmee ons artikeltje gedrukt werd, was nog niet droog, of Schaper moest (in *Het Volk* van 23 Juli jl.) zelf schrijven, dat *alarmslaan gewettigd is*. Cursiveering van Schaper.

Hij moest nl. mededeelen, dat de Minister het plan heeft, den tienurendag voor vrouwen en jeugdige personen van 13 tot 17 jaar met den vrijen Zaterdagmiddag na 4 uur als geheel te laten vallen, door bij nota van wijziging of den 10¹/₂ uren arbeidsdag op te nemen of den vrijen Zaterdagmiddag weer terug te nemen.

Het zou behooren tot het gebied van het parlementair kretinisme (bekrompenheid), indien we onzerzijds wilden nagaan wat van deze beiden de Minister precies van plan is. De Minister, advocaat immers van het kapitalisme, is van plan al datgene te doen wat het kapitalisme kan baten of althans het minste schaden. Al die hooge woorden van toorn, die Schaper er nu uitgooit, als „gewroet achter de schermen vanwege de fabrikanten”, „verraderlijk”, „machinaties” enz. zijn geheel bezijden de werkelijkheid. Voor Schaper en zijn vrienden der Arbeiders-Partij is het Parlement het tooneel des levens. Al wat daarbuiten geschiedt is „achter de schermen”, „gewroet”, „verraad”, „machinatie”, of zoals het heet, wanneer het van de kant der arbeiders komt: onnoodig luidruchtige agitatie.

De arbeidersklasse staat echter op het standpunt van den klassenstrijd. Dat is het tooneel van het werkelijke leven. Daar staan de kapitalisten ener, de arbeiders anderzijds. Men moet nu toch wel door zijn parlementarisme heelemaal verdoofd en verblind zijn om te beweren, dat de fabrikanten, die ongeveer wekelijks adressen sturen tegen de wet, „achter de schermen wroeten”. De fabrikanten doen niet anders dan de macht laten zien waarover ze beschikken, en ze probeeren van hun standpunt terecht die macht te vergrooten.

Maar treurig de arbeidersklasse, die enkel op het

Parlement vertrouwt gelijk Schaper. Die meent, met enkel daar achter de schermen des werkelijken levens te parlementeeren, de machinaties en het gewroet van het verraderlijke kapitalisme te kunnen tegen houden.

Schaper en zijn Arbeiders-Partij slaan te laat alarm. Eerst als ze in hun binnenhuisje van de Tweede Kamer ook weer eens merken hoe verderfelijik ver de macht van het kapitaal doordringt, dan schreeuwen zij. Maar de arbeidersklasse van Nederland, wil zij van Talma halen wat er van hem te halen is, dan dient zij macht te eischen en om macht te strijden. En de machtseisch van het Socialisme is de Democratie, het Algemeen Kiesrecht voor Mannen en Vrouwen. WP.

Burgerlijke verwachtingen.

Van haar tegenstanders kan de sociaaldemocratie steeds veel leeren. Het komt er daarbij slechts op aan, hun daden en woorden goed te begrijpen en te doorzien.

Wij zeiden reeds, welk een algemeen gejuich er in de pers der bezittende klassen van Duitschland is opgegaan naar aanleiding van de revisionistische uitdaging der Zuid-Duitsche parlementsleden.

Wij willen nu nog eens de uitingen van een paar burgerlijke bladen laten hooren om onze lezers goed te doen zien, hoezeer de bezittende klassen er reeds van overtuigd zijn, dat zij in sociaaldemocraten van het slag Kolb, d.w.z. *zoals de overgrootte massa der reformisten uit alle landen*, geen vijanden der kapitalistische inrichtingen en der bestaande maatschappelijke en politieke toestanden behoeven te zien.

Zoo schrijft bv. de nationaal-liberale *Freiburger Tagespost*, een orgaan dus, dat de groote bourgeoisie onmiddellijk vertegenwoordigt:

De sociaaldemocratie van heden is niet meer de sociaaldemocratie van gisteren. Het betreft hier in 't geheel niet meer tactische overwegingen, doch een innerlijke verandering, die van uit een nationaal gezichtspunt slechts met vreugde kan worden begroet. Slechts wie zich oogkleppen voorbindt, kan dit loochenen.

Het Badensche liberalisme kan er trotsch op zijn, dat het de kiem voor een ontwikkeling heeft mede helpen planten, welke ten slotte meer van dienst is voor de vaderlandsche belangen, dan alle goedkope frasen over het zoogenaamde roode gevaar. Het liberalisme zal weliswaar steeds in principieele tegenstelling tot de sociaaldemocratie moeten staan, doch het zal haar gaarne de hand reiken bij kwesties van politieke vrijheid en van den vooruitgang en van de beschavingsontwikkeling van ons volk en ons land. En wanneer de sociaaldemocratie meewerkt aan het gediën van het vaderland, dan zal ons dat steeds een vreugde zijn. Wellicht komt ook binnen niet te verren tijd de dag, waarop de Deutsche sociaaldemocratie in nationale vraagstukken evenals de Fransche en Engelsche *) naast de bourgeoisie staat.

Het blad verwacht dus, dat de sociaaldemocratie bereid zal zijn om ten slotte ook de militaire eischen te be-willigen. En de revisionisten zijn hiertoe dan ook inderdaad reeds bereid.

Nog karakteristieker zijn echter uitingen als die van de *Strassburger Post*, een veelgelezen half-ambtelijk blad, dat zegt:

De Badensche sociaaldemocraten hebben zich door hun stemmen vóór de begroting vrij gemaakt van de boeien van een eng partij-doctrinarisme. Zij hebben den Keizer gegeven, wat des Keizers is. Deze houding der sociaaldemocraten is des te verblijdender, om dat juist — van uit een orthodox oogpunt — juist deze zittingsperiode van de Kamer zeer onverwikkelijke dingen heeft ter sprake gebracht, die agitatorisch behoorlijk gebruikt, koren op den molen der orthodoxen hadden kunnen wezen.

De Badensche sociaaldemocraten hebben zich, getrouw aan hun vruchtbare, positieve medewerking sinds het begin der zitting, een zeer wijze beperking opgelegd en afgezien van een demonstratie,

*) Dit is een leugen: de Fransche sociaaldemocratie staat tegenover het militarisme op het revolutionaire standpunt en de Engelsche eveneens.

die voor hun partijdoeleinden wellicht zeer nuttig zou geweest zijn. Zij hebben met hun stem voor de finantien wel een politiek offer gebracht. Hun houding staat in de meest verblijdende tegenstelling tot die van het Centrum, dat uit partijoverwegingen bereid was, de schoolwet ten val te brengen. „De vaderlandslooze gezellen” hebben meer staatswijsheid bewezen dan het Centrum.

Het is niet voor de eerste maal, dat de Badensche sociaaldemocraten zich in tegenspraak gesteld hebben met hun partijgenooten in het Rijk. Hun houding echter bewijst, dat men met de politiek in Baden op den goeden weg is om de in de sociaaldemocratie sluimerende waardevolle krachten voor politieke medewerking bruikbaar te maken. De roode vrees is in Baden verdwenen. Minister v. Bodman heeft nog in de Woensdagzitting der Eerste Kamer ervoor gewaarschuwd en de vrees voor de sociaaldemocratie als ongegrond afgewezen. Een beter bewijs voor de juistheid van zijn opvatting trots allen herhaalde malen en vrijmoedig bekende principieelen tegenstand tegen de sociaaldemocratie kon niet gebracht worden dan door de toestemming der staatsbegroting en de belofte van Dr. Frank zich verre te houden van een politieke demonstratie. De eenige naar het doel leidende weg om bij de sociaaldemocraten vaderlandsliefde te wekken en te behouden en hun begrip voor den Staat en zijn organen bij te brengen, is het toestaan van speelruimte voor vruchtbare medewerking. Zij zullen vreugde gevoelen over dat, wat zij meescheppen en meebehouden.

Men ziet het: hoon en verachting wordt hier door de vertegenwoordigers der bourgeoisie over de revisionistische „Staatslieden” uitgestort. Onschadelijk worden zij genoemd voor de burgerlijke orde.

En internationaal geldt dit van 't geheele reformisme.

Het doel der massa-staking.

In het artikel „Een nieuwe Strategie (krijgskunst)” in de „*Neue Zeit*”, dat de discussie over de massastaking voortzet, heeft Kautsky geprobeerd, de vorm, waarin dit strijdmiddel in de toekomst zal worden toegepast, nader te bepalen. Hij komt daar tot de gevolgtrekking, dat deze vorm in Duitschland geheel verschillend zal zijn van die in Rusland, omdat hier de krachtig ontwikkelde sterke organisaties der beide klassen ertoe leiden, het samen-treffen en de beslissingen zeldzamer en geweldiger te maken. In plaats van een langere periode van strijd, zooals daar, zal het hier een enkele beweging worden, een geweldige beslissende slag, waarin het proletariaat al z'n macht samentrekt en den tegenstander neerslaat en tot overgave dwingt. Nu is de grond voor deze opvatting niet voldoende, want al wenschen ook de twee tegenover elkaar staande legers nog zoo vurig, in een enkelen slag de beslissing te doen vallen, de mogelijkheid hangt niet alleen van hun wil af. Het doel van den strijd, de geheele maatschappelijke heerschappij, is te geweldig. Daarin is meer begrepen, dan in een enkelen slag kan worden gewonnen. De vormen van den strijd zijn dan eerst duidelijk te onderkennen, als men zich het doel, dat daarmee moet worden bereikt, duidelijk voor oogen stelt.

De beschrijving van een groote massastaking, zooals zij zoo vaak wordt gegeven, is zeer meeslepend: hoe zij in enkele dagen zich geweldig uitbreidt, er steeds meerdere groepen arbeiders in betreft, het geheele maatschappelijk leven lam legt, de bourgeoisie angst aanjaagt, de regeering radeloos maakt, het leger opwindt en zijn discipline ondermijnt en ten slotte de regeering tot overgave dwingt. Precies even meeslepend als vroeger de anarchistische beschrijvingen van de algemeene werkstaking, die met één slag een omwenteling zou brengen in de geheele samenleving. Zij is in zooverre juist, dat zij alle momenten van den strijd klaar en beslist aangeeft. Maar zij lijdt aan dezelfde fout hierdoor, dat zij ze alle, plotseling, binnen enkele dagen laat afspelen. Zij neemt van te voren al hare voorwaarden als aanwezig aan: het geheele proletariaat bereid, aan het eerste sein gehoor te geven, de militaire discipline met een enkele stoot te niet gedaan, de heerschende klasse totaal het hoofd kwijt. Als eenig doel der massastaking bleef dan alleen nog maar over de verbreking van het staats-geweld. In werkelijkheid kunnen al deze momenten van

de massastaking slechts gebeurtenissen zijn in een lange strijdperiode, de vruchten van een revolutionair tijdperk. Zij zijn het eigenlijke doel van de massastaking; het met veel moeite en veel offers tot stand brengen ervan maakt den inhoud uit van den grooten revolutionairen eindstrijd; zijn zij eenmaal bereikt, dan volgt daaruit vanzelf de desorganisatie van de staatsmacht.

Zal een politieke staking als massastaking geweldige gevolgen hebben, dan mag zij zich niet beperken tot de ruim twee miljoen arbeiders, die nu in vakverenigingen georganiseerd zijn. Dan moeten ook de zeven miljoen ongeorganiseerden meedoen. Zal men dus moeten wachten tot deze allemaal in vakverenigingen georganiseerd zijn? Hoezeer wij overtuigd zijn, dat de vakverenigingen nog lang niet zijn genaderd tot het uiterste hunner groei, toch staat vast, dat velen dezer miljoenen voor de organisatie in de vakvereniging uiterst moeilijk te vinden zijn. Zij zullen veel eerder door politieke massastakingen wakker geschud en in den strijd betrokken worden.

Dit geldt vooral voor die lagen der arbeidersklassen, van welke het ongestoord maatschappelijk bedrijf voornamelijk afhangt. Een staking van een maand in de hout- of metaalindustrie is gemakkelijker uit te houden als een staking in het verkeer van een week. Dat weet de klassestaat evengoed als wij, en zij heeft daarom de arbeiders bij het verkeerswezen, spoorweg- post- en telegraafbeambten, half militair georganiseerd, zoodat een staking in deze bedrijven direct naar munterij zweemt. Daarom is het uitgesloten, dat deze proletariërs van den aanvang af mee zullen doen. Zullen zij in geen geval meedoen? Dat te gelooven zou betekenen, dat de heerschenden zich door het steviger aan banden leggen dezer arbeiders zich afdoende hadden verzekerd tegen de onoverwinnelijkheid hunner heerschappij. Ook deze sterk onderdrukte proletariërs zullen eenmaal opstaan, maar eerst dan, als door een sterke stakingsbeweging een hooge graad van politieke opwinding is bereikt en het gezag der regeering reeds aanmerkelijk verzwakt is.

Zoo'n ommekeer in het denken en handelen, de wording van de onderdanige beambten, die alleen maar aan zichzelf denken, tot hardnekkige strijders, die zich hun macht bewust zijn en zich willen offeren voor de gemeenschappelijke zaak, kan zich niet in twee dagen voltrekken. Natuurlijk zal de laatste dag ook altijd den laatsten stoot geven, maar een langere revolutionaire periode kan eerst de voorwaarden daartoe scheppen. Vooral ook, omdat er nog veel meer nodig is, als de moed tot een enkelen opstand.

Een enkele opstand van een onontbeerlijke onderdrukte klasse kan nooit voldoende zijn, om een systeem te doen vallen. Een systeem kan alleen dan ten val worden gebracht, wanneer de overwinnaars alle bekwaamheden bezitten om de plaats der vroegere heerschers te kunnen innemen en op den duur bekwaam zijn dan deze. De eerste keer, dat een stakingsbeweging zoo geweldig om zich heen grijpt, dat zij de arbeiders bij het verkeerswezen meeslept, zal op de heerschende klasse wel is waar een overwinning behaald worden, maar daarmee zal zij nog niet overwonnen zijn. Zij beschikt over sluwheid en bedrog, zij zal trachten door tegemoetkomingen de massa tevreden te stellen en haar tegelijkertijd bevreesd te maken door daden van geweld tegenover enkelen. En aan deze massa die voor de eerste maal in den strijd treedt, ontbreekt de innerlijke standvastigheid, de onwrikbare organisatiegeest, en de socialistische ervaring. Daardoor zullen tegenslagen onvermijdelijk zijn, die nieuwen strijd noodzakelijk maken. In deze gevechten moeten de telkens nieuw-toetredende massa's ijersterke organisaties smeden en socialistisch inzicht en politieke rijpheid verwerven. De op zichzelf staande zegenrijke daad zal een stap zijn op den weg naar de macht; daarin, en niet in de onmogelijke algeheele vernietiging van den vijand, ligt hare betekenis.

De eerste voorwaarden tot de vernietiging van de heerschappij van het kapitaal zijn, dat de massa van het proletariaat krachtig georganiseerd is, wordt beheerscht door den geest van het socialisme, den anderen klassen voor is door zijn helder inzicht en krachtige discipline. Zijn deze voorwaarden vervuld, dan is het kapitalisme onmogelijk geworden. Zoover kan men het met de tot nu toe gebruikelijke strijdmiddelen niet brengen. De tot nu toe gevolgde parlementaire en vakverenigingsmethoden waren noodzakelijk, om de kern te vormen, waarom zich dan de geheele proletarische massa kan kristalliseeren, om de klassebewuste massa van miljoenen saam te brengen, die eerst in staat zal zijn zulke reuzengevechten te beginnen. Om ze tot een einde te brengen is een heel andere macht nodig, en deze macht te scheppen is het eerste grootte 'doel van de dan erbij komende methode der massastaking.

Daarnaast treedt tegelijkertijd als doel; de opheffing van de macht der tegenstanders, van hun staatsorganisatie en van hun militaire macht. Met de berekening, hoe talrijk in het Deutsche leger de stads- en proletarische elementen zijn, mag men zich niet overgeven aan de illusie, dat dit leger bij het eerste sein den heerschenden uit de handen zal vallen. De macht der militaire discipline kan ook eerst langzamerhand, als zij meermalen tegenover groote massabewegingen komt te staan, zoozeer worden geknot, dat zij tenslotte breekt. Het verschil in samenstelling van het leger in Duitsland en in Rusland zal niet daarin aan den dag komen, dat in Duitsland het leger al revolutionair is, maar dat het ten slotte revolutionair wordt, terwijl het in Rusland ten slotte een antirevolutionaire macht bleek te zijn.

De opvatting, dat de omverwerping der heerschappij

van het kapitaal niet het resultaat van een enkele geweldige massastaking kan zijn, is dus niet, zooals Kautsky meent, een eenvoudig toepassen der Russische geschiedenis op Duitsland. In Duitsland zal elke daad door de organisatie der massa geweldiger zijn, maar daartegenover is hier ook het staatsgeweld machtiger en het te bereiken doel geweldiger. Onze opvatting vindt haar grond in het wezen zelf der massastaking, in de tegenstelling, dat hare voorwaarden, organisatie en inzicht der massa, verzwakking der regermacht — slechts door haar zelf geschapen kunnen worden. Deze tegenstelling, die vele revisionistische schrijvers ertoe gebracht heeft, haar voor onmogelijk te verklaren, lost zich in de praktijk op als een ontwikkelingsproces, waarin iedere beweging de voorwaarden voor verdere beweging met zich brengt. Het begin dezer ontwikkeling, het eerste toepassen van het nieuwe wapen, sluit zich op natuurlijke wijze aan bij de politieke en vakverenigingsstrijd van de op heden bestaande proletarische organisaties. Aan het einde dezer ontwikkeling staat het geheele proletariaat als georganiseerde, met inzicht vervulde, tot beheerschen in staat zijnde klasse; de lange, moeilijke organisatie der overwinning is dan ten einde gebracht, de organisatie van den arbeid neemt een aanvang.

A. P.

Dameskiesrecht.

Wij hebben al een paar keer gewezen op het wetsvoorstel, door Shackleton, leider der Arbeiderspartij van Engeland, in het Lagerhuis ingediend om aan een deel der vrouwen en wel aan zelfstandige huursters het kiesrecht te verleenen.

Door dit voorstel is, niettegenstaande het nog zeer weinig kans heeft wet te worden, toch het dameskiesrecht in Engeland een wezenlijken stap vooruitgekomen.

Immers: in het debat is gebleken, dat de Engelsche conservatieven, de Unionisten, van wie tot nog toe verreweg de meesten tegenstanders van elke soort vrouwenkiesrecht waren, overtuigd beginnen te raken van het belang eener verlening van het kiesrecht aan de vrouwen der bezittende klassen uit een oogpunt van de belangen der bourgeoisie.

En zoo heeft toch, ondanks de nederlaag, die het wetsontwerp opnieuw voor 't oogenblik geleden heeft, het beginsel van het dameskiesrecht er door veld gewonnen. De burgerlijke vrouwenrechtstrijdsters (suffragettes) kunnen hierin terecht een resultaat zien van haar jarenlange, met alle middelen, zelfs terroristische, voortgezette onvermoeide propaganda voor dit soort vrouwenkiesrecht. Maar wat is nu in het debat ook ten duidelijkste gebleken?

Dit, dat uit een democratisch, om niet eens te spreken van een revolutionair-proletarisch oogpunt, het vrouwenkiesrecht, zooals dat in het wetsvoorstel-Shackleton belichaamd is, onzinnig en verderfelik is.

Met onweerlegbare feiten werd in het debat aangetoond door burgerlijk-radicalen voorstanders van het vrouwenkiesrecht, dat dit voorstel tengevolge moet hebben de macht der rijken, der kapitalisten te versterken en in de praktijk op een soort van meervoudig stemrecht voor rijke families zou neerkomen.

En over de houding der Arbeidersvertegenwoordigers schrijft de *Leipziger Volkszeitung*:

Het was reeds op zich zelf een jammerlijk schouwspel, dat zij uit den mond van een Asquith of Churchill een lesje over democratie moesten aanhooren. Waarschijnlijk kwam het nog nooit in eenig parlement der wereld voor, dat de vertegenwoordigers der arbeidersklasse op deze wijze door burgerlijke vertegenwoordigers wagens hun afval van de democratische beginselen gegeeseld werden. De rede echter van Snowden, die het slotwoord in het debat had, werd tot een ware catastrofe zowel voor den redenaar als ook voor de geheele Arbeiderspartij. Snowden namelijk behoort tot den linkervleugel der Arbeiderspartij en geldt als een van de scherpste koppen en beste agitatoren en redenaars der Onafhankelijke Arbeiderspartij. Hem werd door het geheele Huis de eer gelaten, het debat te sluiten, daar de Wet eigenlijk door hem ingediend had moeten worden en hij als de hartstochtelijkste verdediger ervan gold.

Wat had hij nu op de aanvallen der tegenstanders te antwoorden? Hij ondersteunde haar, verklaarde hij, om de beste redenen, namelijk, omdat zij de eenige wet was, die alle stroomingen der openbare meening voor het principe van het vrouwenkiesrecht vermocht te winnen. Verder, omdat zij een „poging was, die de minste schade kan aanrichten“.

Theoretisch geloofde hij als democraat aan het algemeene kiesrecht voor alle volwassenen, precies zooals hij aan 't socialisme geloofde, maar hij wilde geen maatregelen afwijzen, die zijn beginselen ten deele belichamen. Dit was wellicht conservatisme, maar hij was van meening, dat men zich in zulke dingen langzaam en systematisch moest voortbewegen. Hij was overtuigd, dat bij elke hervorming de meening van het volk gewonnen moest worden en er kon geen blijvende hervorming zijn, die niet de publieke opinie achter zich had. Hij zou derhalve niet eens probeeren om de vraag van de verlening „van het kiesrecht aan alle 11 miljoen vrouwen ineens aan de orde te stellen.“ Snowden achtte het vervolgens onnoodig te „bewijzen“, dat zelfs in Londen niet minder dan 94 procent der huursters van huizen tot de arbeidersklasse behooren en wat de overige 6 pct. betreft, was hij het niet eens met degenen, die beweren, dat sympathie met de arbeidersklasse en het streven haar toestand te verbeteren, slechts in de arbeidersklasse in den gewonen zin des woords te vinden was.

Aldus deze „socialist“. En zijn woorden werden dan ook met levendige bewijzen van instemming „hoort“, „hoort“, vooral van de banken der conservatieven begroet, terwijl de burgerlijke radicalen haar met sarcastische bemerkingen onderbraken.

Zoo zien wij dan weer, hoe de Engelsche Arbeiderspartij, door geen beginsel geleid, de zaak der bourgeoisie met deze voorstellen grootelijks heeft gediend en de democratie heeft verraden.

De kwestie wordt overal aktueel. Zij is het ook reeds

in ons land. Wij wezen er herhaalde malen al op, hoe de voorstanders van een dameskiesrecht onder alle burgerlijke partijen, maar inzonderheid onder de „vooruitstrevende“ liberalen ten onzent toenemen. In dat opzicht zijn deze heeren mede één van ziel en gedachte met den grooten Samuel van Houten, den vader onzer kieswet, die voor dameskiesrecht reeds jaren pleit.

Wij kunnen er verzekerd van zijn, dat, *wanneer eenmaal de zaak van kiesrechtwijziging weer actueel zal zijn geworden* — voorloopig, weten we, heeft dat nog den tijd, dank zij onze Arbeiderspartij — dat dan de bourgeoisie alles in 't werk zal stellen, om een soort van dameskiesrecht ingevoerd te krijgen en zoo hare macht te versterken.

En nog dezer dagen kregen wij juist weer een bericht, waaruit zoo duidelijk blijkt, dat de vertegenwoordigsters der burgerlijke vrouwen even groote tegenstanders zijn, eenmaal gekozen, zelfs van de eenvoudigste maatregelen in 't belang harer proletarische „zusters“ als de mannelijke leden der bourgeoisie.

Wat wij meenen is een geval uit Finland. Daar, weten onze lezers zeker, heeft heel de volwassen bevolking het kiesrecht, mannen en vrouwen. Welnu: bij een voorstel dezer dagen in het Finsche parlement ingediend van sociaaldemocratische zijde, om moederschapsverzekering in te voeren — een voorstel, waarvan men zoo op 't eerste gezicht zou zeggen, dat elke vrouw voorstander moest zijn — verzetten zich de vrouwelijke burgerlijke vertegenwoordigsters tegen deze sociale wet met niet minder taaiheid en kracht dan welke mannelijke burgerlijke vertegenwoordigers ook.

Natuurlijk ook: ieder mensch is vóór alles lid eener bepaalde klasse, waar het om maatschappelijke belangen gaat.

Maar wat te zeggen van arbeidersvertegenwoordigers, die zóó in de kaart der vijanden van hun klasse spelen?

v. R.

Een overwinning der Democratie?

Er gebeuren tegenwoordig rare dingen. Het *Handelsblad*, het orgaan der beurs-joden, neemt anti-semietische allures aan. En de vrijz.-dem. Prof. Van Embden, jochie in de politiek gelijk in alles, sinds zijn laten we zeggen politiek optreden verrader der democratie, welke hij blijken zijn proefschrift trouwens nooit begreep, juicht zijn niet al te luide woorden over de overwinning der democratie op het liberalisme in Amsterdam IV, waar meneer Barnstein tegenover baron Roëll in de Provinciale Staten werd gekozen.

Wat is er dan aan de hand? Welnu, men kent het Amsterdamsche district IV nu wel zoo'n beetje. Om dit district was het bekende standje in zake de afbraak van het oude Arsenalbouw. De kleine burgers wilden er een diamantbeurs van maken. De groote juweliers en de met hen verbonden vakarbeiders wilden dit niet. De aesthetici (schoonheidkenners!) en de parlementariërs zaten er tusschen. De aestheet Van Hamel sprak vóór de leelijkheid en wilde afbreken; de arbeiderspartij (S. D. A. P.) vertegenwoordigend de kleine burgerij en de vakverenigingen, sprak vóór de aesthetika en tegen het belang der kleine burgers.

Ook vóórdien was dit distrikt al bekend. Hier behaalde de Arb. Partij met Jan van Zutphen als kandidaat wel duizend stemmen, meest van kleine burgers. Hier kunnen kandidaten als Gulden en Duys welig tieren, omdat ze schreeuwen zooals de kleine burgerij dat wenscht. Hier kan de politieke stomtheid van een Professor, hij heette democraat of vrijzinnig, voor frissche wijsheid worden aangezien. Hier wordt de eene keer met behulp der Arbeiders-Partij den sociale-vrede-man Van Hamel voor de Kamer, en een andermaal wederom met behulp der Arbeiders-Partij den ook-sociale-vrede-man Barnstein voor de Staten gekozen. Maar aan baronnen hebben ze het land in Amsterdam IV, want het zijn de klieken der nijldige kleine luiden die daar regeeren.

Hier zijn het nu eens niet klerikale maar liberale kleine burgers, die met elkaar den strijd voeren. Deze achtbare menschen kunnen n.l. niet «christelijk» zijn, omdat ze joden zijn. Maar politiek is het één pot nat, klerikale of liberale demagogie, en dat is hier gebleken. De smerigste bestrijdingswijze is hier aan den dag gekomen, gelijk het immer bij den strijd der kleine burgerlijke kliekenbelangen gaat, hetzij in Weenen bij Lueger, hetzij in Limburg bij Thissen, hetzij in Holland bij Kuypier, hetzij in het hartje van het «liberalisme» gelijk in Amsterdam IV. Anti- en philo-semietisme ofte wel zionisme, het is altemaal even kleinburgerlijk. We gaan daarop nu niet verder in.

Wij hebben evenwel te constateeren, dat *Het Volk* als steeds zich vergist. Meneer Barnstein is waarlijk niet gekozen door de «ook nog maar eenigszins vooruitstrevende denkende kiezers.» En de vrijzinnig-demokraten «winnen nu weer terrein!» Och, Volk, vandaag zoo goed als gister blijven die heeren een konkel- en kronkelpartijtje zonder eenige toekomst. Eerst als zij en gij vóór het kiesrecht zouden gaan strijden, dan werd het anders, dan viel er over overwinningen der democratie te praten. Maar ook geen moment eerder.

WP.

Bericht. Vrijdag 22 Juli vergaderden de Hollandsche afgevaardigden naar het Internationaal Kongres. Daar de overige gedelegeerden niet konden besluiten toe te laten, dat een minderheid op bepaalde voorwaarden ook in de Kommissies vertegenwoordigd kon worden of van zijn afwijkende stem in de ééne Hollandsche delegatie doen blijken, besloten de afgevaardigden voor de S. D. P. een eigen delegatie te vormen. Ze kregen één van de acht stemmen voor het Kongres toegewezen.

Een voorbeeld ter navolging.

In de *Leipziger Volkszeitung* schrijft partijgenoot Hendrik de Man over de Sociaaldemocratische Partij (S. D. P.) in Engeland als volgt:

Ik zou de groep van de S. D. P., die ik het beste ken als voorbeeld willen stellen, en wel de Londsche districts-groep, waartoe ik zelf behoor, en die zich overigens op geen enkele wijze van de massa der andere S. D. P. groepen onderscheidt. Zij telt ongeveer 40 regelmatig betalende leden en geldt daarom hier als een „zeer sterke groep". In Duitsland zou men hen eerder onbeduidend in aantal vinden, maar ik geloof wel te kunnen zeggen, dat in deze groep meer krachten voorhanden zijn en meer werkzaamheid door hun verricht wordt dan door menige veel grootere organisatie op het vasteland. Elk der wekelijksche algemeene vergaderingen (met daarbij aansluitende voordracht of discussie) wordt gewoonlijk door minstens 25 leden bijgewoond. Onder dezen is er bijna geen lid, die niet op zijn beurt aan de besprekingen of debatten deelneemt, en elk van hen, die het woord neemt, is in staat, in vloeiende taal klaar en bondig zijn meening uit te drukken. In menig opzicht zijn ze niet zoo belezen en goed onderricht als vele Duitsche arbeiders, maar ze zijn in doorsnee zeker veel helderder koppen en veel beter sprekers. Overigens zijn ze (met uitzondering van een handelsbediende) alle handarbeiders, meest zelfs echte arme duivels van proletariërs. Hun financieele offervaardigheid wordt daardoor geïllustreerd, dat deze bijna veertig lui een eigen lokaal hebben, — een door de leden in vrijwillige arbeid zeer smaakvol als vergaderlokaal ingerichte winkel, voor de huur waarvan ze f 6.— in de week moeten betalen, dus veel meer dan het gezamenlijk bedrag van hun wekelijksche bijdragen van 2 pence = 10 cents per lid uitmaakt! Deze bijdrage is nog slechts het kleinste deel van datgene, wat elk van hen op verschillende wijze (en afgezien natuurlijk van de uitgaven voor het weekblad, het maandschrift, brochures en dergelijke) in de partijkas brengt. Negen leden van de groep zijn als sprekers — ten deele ook buiten het district — werkzaam, en dezen zijn allemaal, wat men in Duitsland zeker «goede sprekers» zou noemen; een of twee van hen zelfs zulke goede, dat menige groote Duitsche partij-organisatie zich zelf zou kunnen gelukwenschen, wanneer ze er zoo een had. Ik kan hier nu niet optellen, op welke gebieden en hoe de groep verder werkzaam is; ik wil hier slechts op het gewichtigste deel van haar propagandistische werkzaamheid, op de openlucht meetings, wijzen. Hiervan worden er regelmatig, dus afgezien van groote aktueele akties, elke week zes in het district gehouden, waar slechts zelden sprekers van buiten vooroverkomen; vier of evezoveel avonden in de week op hoeken van straten, één Zondagsvoormiddags en één Zondagsnamiddags in een park van het district. Elk van deze meetings eischt minstens twee sprekers, waarvan de een voorzitter is, een die onder de toehoorders literatuur verkoopt, en menigmaal ook een, die de gebruikelijke collecte op zich neemt. Deze — voornamelijk voor de sprekers — vaak buitengewoon uitputtende, dikwijls meerdere uren durende arbeid wordt in de regel uitsluitend door de leden van de groep en zonder eenige vergoeding jaar in jaar uit verricht. Minder «sterke» groepen verrichten naar verhouding minder, maar de verhouding tusschen ledental en werk is in de regel overal gelijk en dus zeker gunstiger dan in de meeste organisaties van 't vasteland.

Eenige opmerkingen naar aanleiding van het aftreden van H. Roland Holst.

Het was dáárom zoo verkeerd van een deel der Marxisten om in de opheffing van *De Tribune* te willen berusten en het Weekblad van de S. D. A. P. aan te nemen, omdat de opheffing van een eigen zelfstandig orgaan het ergste is wat een minderheid gebeuren kan. Verzette men zich nu niet eendrachtig, dan zou dit nooit meer gebeuren.

Van der Goe's e. a. zeiden wel: «ja, als men nu later nog eens probeert het Weekblad op te heffen, dan gaan wij er allen te samen uit», maar dit was zelfbedrog. Als men aan Troelstra en de rest het recht gaf om *De Tribune* te doen verdwijnen, dan gaf men hun ook het recht het Weekblad op te heffen. Tot wat men gegeven heeft, kan men toch nog eerder terugnemen dan het eigendom van een ander. Nog gezwezen van de mogelijkheid om de redactie van het Weekblad onschadelijk te maken, door de wezenlijke strijders gaandeweg te vervangen door meegaande sullen.

Als de Marxisten samen gestaan hadden, zooals ik het hun tot het laatste oogenblik vroeg, en Troelstra had, (wat ik nooit geloof dat hij gedurfd had) hen allen uit de S. D. A. P. laten werpen, dan hadden wij, als de heele schaar dan eindelijk ook zoo hard en trouw was gaan werken voor het Marxisme als wij nu hebben gedaan, een macht gevormd, die, in betrekkelijk korten tijd, het vrije en zelfs bloeiende bestaan voor het Marxisme in Nederland hadden veroverd. Want het Marxisme beschikt hier over naar verhouding buitengewoon vele en groote krachten in elken zin, theoretisch, propagandistisch en politiek. Behalve Troelstra die sluw maar gering is, zijn al onze tegenstanders onbeteekenend. En nu moge het waar zijn dat de ekonomische ontwikkeling van Nederland nog meer voor de revisionisten dan voor ons is, haar toe komst is voor ons.

Aan de spoedige ontwikkeling van het socialisme

hebben de Marxisten die in de S. D. A. P. bleven groote schade gedaan, zij hebben meegeholpen ze te vertragen.

Opgemerkt moet ook nog worden dat het aftreden van Henriette Roland Holst een nieuw bewijs is dat Troelstra's kleine politiek altijd mislukt en het tegendeel uitwerkt. Troelstra heeft de geloovige arbeiders willen scheiden van hun partij. Zij zijn door hem nog sterker aan de kerkelijke partijen verbonden. Hij heeft scheiding van democratie en conservatisme gewild. De verdeling naar geloof is sterker dan voorheen. Hij heeft het Algemeen Kiesrecht gewild, het is verder af dan ooit. Zoo wilde hij door Mevrouw Holst te benoemen tot redactrice, het Marxisme der S. D. P. verzwakken. Haar aftreden (dat noodzakelijk komen moest) versterkt ons ten zeerste. Het bewijs is nu geleverd dat zelfs met den besten wil men in de S. D. A. P. voor het Marxisme niet strijden kan.

Het schijnt mij toe dat wij onze aanvraag bij de Internationale nu in zijn sterkste vorm moeten handhaven. Wij zijn nu de eenigen die waarlijk al onze krachten geven voor den onverzoonlijken strijd tegen het kapitalisme. Er zijn nu geen wezenlijke strijders meer voor de praktijk van het Marxisme in de S. D. A. P. Dat vergroot onze kracht en betekenis. Wij hebben nu, meen ik, het volle recht om in het Internationaal Bureau vertegenwoordiging met stemrecht, d.w.z. één der beide stemmen die Nederland uitbrengt, te vragen. Wij zijn nog wel klein in aantal, maar het beginsel dat wij hier nu alleen vertegenwoordigen, geeft ons dit recht.

H. G.

Kleine Berichten.

De **Hongaarsche Sociaaldemokraten** schijnen eindelijk begrepen te hebben, hoe ze door de liberalen, met wie ze tot dusverre openlijk en verdekt samengingen, in zake het Alg. Kiesrecht worden bedrogen. Thans nemen ze tegen de liberale Regeering stelling. Ze demonstreerden en besloten de huren te weigeren, en zich te Boedapest als protest op straat te laten zetten.

Op **Maura**, den moordenaar der arbeiders in de revolutie-week van Barcelona, tevens moordenaar van Ferrer, is een aanslag gepleegd. Hoewel de Sociaaldemokraten hieraan natuurlijk onschuldig zijn, heeft de „demokratische" Minister-President Canalejas het Spaansche S.D. Kamerlid Pablo Iglesias en zijn vrienden hiervoor aansprakelijk gesteld.

Nadat **Japan Rusland** door het pas gesloten verdrag uit Mandsoerije heeft teruggedrongen is China begonnen de Russen uit Mongolië terug te dringen. In de Oost-Europesche Balkan-Staten, Turkije, Bulgarije enz wordt Rusland door de opleving van die landen buiten gehouden. Zoo rest het Czaarenrijk nog slechts Perzië, waar het opnieuw (in de revolutionaire troebelen) zich beproeft te mengen, en Finland waar het de staat van beleg schijnt te zullen afkondigen. Echter is deze expansie (uitbreiding) naar buiten, zoo goed als de reactie naar binnen alleen mogelijk door de steun van de Engelsche „liberale" politiek en door het geld van de Fransche „demokratische" Republiek. Men ziet de heerschende machten in Europa vormen één bende.

De **Jong-Turksche Regeering**, natuurlijk liberaal, heeft een poging aangewend de vakbeweging te onderdrukken, te Saloniki.

Het vereenigen der arbeiders zou een misdaad zijn volgens de Turksche wet. De daarvan aangeklaagde tabaks-bewerders werden evenwel vrijgesproken. 3000 Arbeiders woonden het geding bij en hielden na afloop een demonstratie voor Socialistische Organisatie.

Uit een verdrag tusschen de **Duitsche bouwers** en de Belgische, blijkt dat de bouwspeculanten in Midden-Europa meer of min internationaal vereenigd zijn tusschen Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland, België, Holland, Denemarken, Zweden en Noorwegen. Bij stakingen en uitsluitingen zal men elkaar steunen, door geen stakers of uitgesloten en aan te nemen. Wanneer zullen de bouwvak-arbeiders zich zoo hecht en internationaal weten te vereenigen?

In **Parijs** is de Sociaaldemokraat De Pressensé in een tot dusver Socialistisch distrikt gevallen tegen den klerikaal d'Aramon. En dit, omdat de vrienden van den revisionist Briand liever de klerikaal kozen dan den principieelen Socialist. Zoo gaat het kapitalistische blok langzamerhand konsekwent in alle landen allen omvatten, die het Socialisme niet willen, van de konservatieven af tot de revisionisten toe.

Wederom zijn in **Britsch-Indië** tal van revolutionaire Indiërs gevangen gezet. De „jong-liberale" Minister Montagu verklaarde met dit geweld te zullen doorgaan, omdat men hiermee beter de orde (de kapitalistische nl.) kan handhaven dan met de veel geroeemde vrijheid. Hij oogstte hiervoor de lof der „radikalen".

Bij al de goede dingen die we zoo nu en dan uit het heerschende Rusland krijgen behoort ook de cholera. Thans heeft deze ziekte zich weer op schepen te Delfzijl en te Maassluis vertoond.

Parlementaire Kroniek.

„Sociale" wetgeving.

Door verschillende omstandigheden is de samensteller van deze kroniek verhinderd geweest zijn aandacht te wijden aan de laatste discussies der nu afgeloopen parlementaire zitting. Wij willen dit verzuim trachten te vergoeden door een bespreking van de «sociale» wetsontwerpen, waarmee minister Talma tijdens de vacantie de Kamer heeft verrast.

Twee wetsontwerpen zijn het: een Radenwet en een Ziektewet. De Radenwet beoogt de instelling van Raden van Arbeid, die — over het geheele land verbreid — de «organisatie van den arbeid» moeten vormen, waarmee wij naar anti-revolutionaire opvatting in de organische maatschappij zullen groeien. Over dit ontwerp spreken wij in een volgend artikel. Ook zullen wij dan eenigszins meer (zoover de plaatsruimte het toelaat) in bijzonderheden treden over de onderdeelen van de regeling der ziekteverzekering, die het ontwerp uitmaakt van de

Ziektewet. Voor ditmaal willen wij volstaan om door de aanhaling van enkele gedeelten uit de Memorie van Toelichting de onverheeld-kapitalistische strekking van deze «sociale» wetgeving in het licht te stellen.

Van revisionistische zijde wordt nog eens beweerd, dat de klerikalen veel gevaarlijker demagogen zijn dan de liberalen, omdat zij de arbeiders verblinden met godsdienstige frazen. Ongetwijfeld is dit voor een deel waar; maar daartegenover staat, dat de liberalen en vrijzinnig-democraten veel listiger weten te schermen met begrippen van «algemeen belang» en «harmonie der klassen», die even benevelend werken op het klassebewustzijn van de arbeiders. En het christelijk ministerie, dat nu aan het bewind is, heeft de niet geringe verdienste, dat het voor ieder arbeider die zijn oogen den kost geeft, duidelijk maakt dat de klerikalen van hun ethische praatjes afstand doep zoodra zij zich veilig achten voor felle en scherpe socialistische kritiek. De sufheid van de Arbeiderspartij en de zwakheid van onze sociaal-democratische partij maken het den heeren mogelijk, zonder schroom hun motieven bloot te leggen. Intusschen zullen wij naar de mate van onze krachten zorg dragen, dat de arbeiders van deze kapitalistische openhartigheid kennis krijgen.

Zoo is onlangs in *de Tribune* iets meegedeeld uit de schaamteloze toelichting van minister Heemskerk's ontwerp tot wijziging van de Armenwet. Bij de ziektewet is dat weer zoo sterk sprekend, dat het ook de redactie van *Het Volk* (het dagblad van de Arbeiderspartij) overgevalen is. „De memorie van toelichting — merkt die redactie op — is gespeend van christelijke frases", en „vrij van de overleefde bijbelsche Kuiper-tierlantijnen". Dankbaar erkent zij dat het stuk „derhalve leesbaar" is. Ook wij zijn er dankbaar voor; niet zoozeer omdat het ons bij het lezen de moeite van eenig nadenken zou sparen, maar omdat er iets uit te *leeren* valt, — wat in de Arbeiderspartij geen gebruik meer is.

De noodzakelijkheid van ongevallen- en ziekteverzekering verklaart minister Talma kortweg uit de dikwijls zoo hardnekkig ontkende, verslechterde levenspositie, de verelendung dus van het proletariaat:

De ontwikkeling in de hedendaagsche wijze van voortbrenging is voor den arbeider gepaard gegaan met een vermindering van bestaanszekerheid ook daar waar het loon is gestegen.

Beliefdsheidshalve beweert de heer Talma dat hij de oorzaken hiervan bekend vooronderstelt. Maar hij heeft blijkbaar toch niet voldoende vertrouwen in de economische kennis van de Kamerleden, en „herinnert" daarom aan den stijgenden invloed, dien de internationale mededinging uitoefent; van gebeurtenissen die in een van verwijderd deel der wereld plaats grijpen, wordt hier de terugslag gevoeld. Deze omstandigheid maakt in meerdere mate dan vroeger alle bedrijf aan groote schommelingen onderhevig.

En voorts:

De arbeider ondervindt deze gevolgen te zwaarder, doordat een verder doorgevoerde verdeling van arbeid inzonderheid den vakarbeider steeds meer beperkt in het terrein, waarop hij een vol loon kan verdienen.

De lezer, die het arbeidsleven kent, zal de opmerking kunnen maken, dat deze opsomming lang niet volledig is. Nietemin zijn het eenige waardevolle erkenningen van den neerdrukkenden en verarmenden invloed van het kapitalisme op de arbeidersklasse.

„Bij de vroegere verhouding" — klaagt dan de minister — had de arbeider ten minste kans „om in zijn werkgever den man te vinden, die ook in verband met hem verleende diensten, bereid en in staat was om in geval van nood bij te springen." Maar

in de hedendaagsche samenleving (is) de verhouding tusschen werkgever en arbeider een geheel andere, de persoonlijke band is losser geworden, een gevolg van den toenemenden omvang der ondernemingen in vele bedrijven, de uitoefening van bedrijven door naamlooze vennootschappen, de veelvuldige wisseling van werkgever en arbeider, veroorzaakt door steeds afwisselende uitbreiding en inkrimping der ondernemingen, door verbetering der verkeersmiddelen en andere omstandigheden.

In voor arbeiders duidelijker taal overgezet is de slotsom van al deze overwegingen, dat het kapitalisme alle overgeleverde persoonlijke banden tusschen arbeider en patroon verbreekt, hun verhouding maakt tot de zuivere tegenstelling van twee klassen. En dat voor de arbeiders-klasse het gevolg is: verarming en toenemende onzekerheid van bestaan.

Wat heeft nu dit alles te maken met ziekteverzekering? Het antwoord geeft minister Talma in de volgende passage, die door gewrongen zinsbouw wel een beetje moeilijk leesbaar is, maar die wij onze lezers toch aanraden goed te ontlezen en te onderzoeken. Wij cursiveren enkele woorden.

Als antwoord op die vraag meent de ondergetekende te mogen zeggen, dat het recht, immers de taak, der Overheid is, om, waar zij daartoe in staat is, zorg te dragen, dat niet de verhoudingen, die door haar beschermd en in stand gehouden worden, voor de burgerij of een deel daarvan gevolgen hebben, die het rechtsbesef bij de bevolking ondermijnen en daardoor het rechtsleven en daarmee haar eigen bestaan bedreigen. En dat de bestaansonzekerheid van den arbeider tot de bovengenoemde gevolgen van onze maatschappelijke verhoudingen behoort, behoeft wel geen lang betoog.

Ziehier het karakter van deze «sociale» wetgeving door haar maker geteekend. Teveel verarming van de arbeidersklasse zou haar «rechtsbesef» ondermijnen, en daardoor een gevaar opleveren voor het bestaan van de kapitalistische verhoudingen. Daarom moet de overheid, wier taak het is, het kapitalisme te beschermen en in stand te houden, oppassen dat het liefst niet zoover komt. De vergelijking van «sociale» wetten met een kluij, die aan de arbeiders wordt toegeworpen om erger te voorkomen, is misschien een weinig afgezaagd, maar minister Talma geeft ze ons opnieuw in de pen.

Zoolang de sociaal-democratie in ons land nog zoo zwak is, dat in de officieele gepubliceerde regeeringsstukken de taal van het kapitalisme nog zoo onverbloemd kan worden gesproken, zoolang moeten wij verwachten dat de geboden klui wel bovendien erg mager zal zijn. Dat dit ook hier het geval is, zullen we een volgend maal zien. B. C.

Uit de Vakbeweging.

II.

De congressen der gemeentewerklieden-organisaties.

Drie dagen achtereen heeft de Bond van Gemeentewerklieden congres gehouden in Rotterdam. Allereerst hield men zich op de gebruikelijke wijze bezig met de bespreking van de verslagen en het beleid van het bondsbestuur. In de openingsrede van Schoonderwoerd werd gewezen op vrijzinnig democraten, vrij liberalen en anti-revolutionairen, die openlijk reeds zeggen dat aan Gemeentewerklieden en beamtben het kiesrecht en het recht om te staken moet worden ontnomen.

Rotterdam gaf bij het Jaarverslag uiting aan hare sympathie met de bouwvakstaking. Het advies van den Bond alsmede van het N. V. V. inzake den strijd der bouwvakarbeiders werd door haar afgekeurd. Weerklink vond dit protest wel op het congres. Bij de bespreking van het beleid werd een vinnige strijd gevoerd onder aanvoering van de afdeling Amsterdam, om de leiding van den Bond voortaan in de hoofdstad te doen zetelen. Met 52 tegen 49 stemmen werd ten slotte uitgemaakt, dat in Rotterdam de zetel van den Bond zal gevestigd blijven. Een nieuw programma zal worden ontworpen, waarover Van Hinte een inleiding hield teneinde meer precieze omschrijving van het doel van den bond te erlangen. De groote beknoptheid van het programma dat thans geldende is heeft tot een en ander geleid, alsmede de behoefte aan meer duidelijkheid. Het voornaamste punt dat op het congres ter sprake zou komen, was n.l. de medezeggenschap van de gemeentewerklieden in de bedrijven die van gemeentewege worden uitgeoefend.

De inleiding van bedoeld onderwerp was opgedragen aan Spiekman uit Rotterdam. Het referaat kenmerkte zich door groote vaagheid. Op het punt waar de inleiding niet onduidelijk was, lezen wij: «Want wat de particuliere arbeiders met het collectief contract bedoelen, is voor de arbeiders in gemeentediens medezeggenschap in de bedrijven. En deze eisch kan niet worden afgevoerd met de bedoeling dat de arbeiders er niet rijp voor zijn. Het aantal contracten neemt voortdurend toe, zonder dat het bedrijf er onder lijdt».

Wij hebben hier dus eene utopie van Spiekman, die reeds vroeger allerlei onzin verkocht over «de constitutioneele fabriek», waartoe volgens hem het collectief contract moet leiden. De stelling dat een overeenkomst van arbeiders in dienst van de particuliere industrie gesloten met den werkgever, kan gelden als een voorbeeld van medezeggenschap in het bedrijf gaat slechts op voor bedrijven die onder uitzonderingsvoorwaarden bestaan, die weinig of geen invloed hebben ondergaan van de omwenteling in de techniek. Een handwerkmatig bedrijf meestal op één plaats of in een bepaalde streek gevestigd, daar slechts erlangen de arbeiders een macht die iets lijkt op «medezeggenschap in het bedrijf.» De moderne industrie in het ijzer-, staal- en electriciteitsbedrijf, alsmede de mijnen en spoorwegen in alle toongevende industrielanden geven een geheel ander beeld dan van «medezeggenschap in het bedrijf» door de arbeiders. De uitsluiting in Zweden, de uitsluiting der bouwvakarbeiders in Duitsland spreken een andere taal dan de revisionist Spiekman. Men moet bepaald brutaal tegen de feiten durven ingaan als men den gemeentearbeiders durft voorspiegelen dat zij onder het kapitalisme per collectief contract in dit geval per gemeenteverordening tot medezeggenschap in het gemeentebestuur zullen komen. De vaststelling van de loonen en den arbeidsduur, alsmede die van de rechtspraak voor deze arbeiders enz., wordt in hooge mate bepaald door de stemming onder de bourgeoisie. Deze stemming wordt niet arbeiders-vriendelijker, maar steeds meer bewust vijandig.

Het gemeentebestuur heeft volstrekt niet die vlucht genomen die aanvankelijk velen verwachtten. *De gemeentebestuur in Amsterdam zijn een middel om indirecte belastingen te heffen, teneinde verhoging der directe belasting voor den middenstand en de bourgeoisie te ontgaan.*

Het ontslag Edelman-Traanberg, alsmede van Gulden, de onderwijscirculaire in Rotterdam en Amsterdam toonen duidelijk welke koers wij stevenen. Van den algemeenen toestand, van het willen en wenschen der bourgeoisie, alsmede van wetsbepalingen door haar in het leven te roepen in het parlement, hangt veel af hoe de positie van de werklieden in gemeentediens zal zijn. In plaats van dergelijke utopieën was het beter, indien het stakingsrecht der gemeentewerklieden in verband met den revolutionairen strijd voor het algemeen kiesrecht op den voorgrond werd gebracht. De leider van den Bond, Van Hinte, viel echter Troelstra bij, toen deze, evenals Vliegen, onder stilzwijgende goedkeuring der S. D. A. P. het stakingsrecht aanvulde. In het «publiek belang» moest men niet staken. In plaats van daartegen te protesteeren als bond, dienden deze leiders juist als bijval juichend koor. Van Hinte dreef het zoover, te strijden tegen degenen, die het voor het stakingsrecht opnamen!

De overige agendapunten, de eene motie onder andere, die de medewerking uitsprak van het N. V. V. inzake het indienen van het verzoekschrift van de S. D. A. P.

voor het kiesrecht, werden afgehandeld en goedgekeurd. De bond heeft 4000 leden. Aan ledental is de Bond in het laatste jaar teruggedaan; men schrijft dit toe, aan de verhoogde contributie die het vorig jaar is ingevoerd. De heeren van den Bond, geven zich zelven de eer, dat de eisch van het algemeen kiesrecht, door de vakbeweging, door het N. V. V. is aanvaard. Troelstra bracht hun daarvoor zelfs hulde! Dat is niets dan een revisionistische legende. De manier, waarop de S. D. A. P. den kiesrechtstrijd voert, of beter niet voert, waarover in de kolommen van ons partijorgaan dikwerf is geschreven en waarbij de gemeentewerkliedenbond braaf meesjokt, daaruit blijkt wel, dat de toongevers van dien Bond van den strijd voor het algemeen kiesrecht, weinig of geen begrip hebben. De aanvaarding van den kiesrecht, door het N. V. V. komt niet geheel, zelfs slechts voor een gering deel voor rekening van den gemeentewerkliedenbond. In alle bescheidenheid, eischen wij, voor alle marxisten een portie op, van die verdienste. Het gaat niet zoozeer om de eer, dan wel om de geschied-ervalsching die Troelstra oefent, om toch de marxisten uit te schakelen als voorwaarts drijvende kracht, een beetje tegen te gaan. Op dit punt verlangen wij revisie van de revisionisten, op het gebied der historie. Als de gemeentewerkliedenbond vroeger ijverde voor de aanvaarding van den kiesrecht, deed hij dat, omdat men verwachtte veel te krijgen voor de eigen groep bij de invoering ervan. De blijde verwachting, van de sociale hervorming op gemeente gebied, deed hier zijn werk. De motieven van den bond zijn niet onredelijk, al komt er van hun illusie wellicht weinig terecht in de praktijk.

De marxisten handelden uit een ander motief, en naar wij gelooven, van socialistisch standpunt, uit een hooger motief n.l. het belang van de heele arbeidersklasse, en niet het minst uit het besef dat de strijd voor het kiesrecht door de vakverenigingen de eenheid van alle vormen van actie onder de arbeiders zou doordringen, m. a. w. dat sociaaldemocratie en vakvereniging één zijn. Dat het succes van de aanvaarding van dien eisch door de revisionisten is onmogelijk gemaakt, door het volgen van een verkeerde tactiek bij den strijd om het kiesrecht ook door de vakverenigingen aangenomen, doet hieraan niets af. Het bewijst slecht hoe verderfelijik het revisionisme is. Na één stap voorwaarts, doen de revisionisten gewoonlijk twee achterwaarts! O. V.

Het lot van de loonarbeiders.

Zoo verdwijnt de eene generatie na de andere. Elk nieuw geslacht der kapitalistenklasse begint met vermeerderden rijkdom zijn sociale loopbaan, — de arbeiders beginnen met niets en eindigen met niets. Er komen tijden van industriele opbloei. De vermeerderde navraag naar arbeiders vermeerderd hun verdienste. Tegelijkertijd echter worden ze tot overwerk gedrongen en moeten voor het vermeerderde loon hun gezondheid ten offer brengen. Anderzijds worden nieuwe arbeidersmassa's van het land en uit alle deelen der wereld in de industrie betrokken. Nieuwe machines en arbeidbesparende methodes worden ingevoerd, de bedrijven worden samengetrokken, het kapitaal wordt geconcentreerd. En de industriele opbloei brengt ook de prijsstijging mede en voor alles een snelle stijging der huishuren. De daaropvolgende handelscrisis verstoort slag op slag de gansche heerlijkheid, gooit geweldige arbeidersmassa's op de keien, drukt de loonen en brengt jammer en ellende over talloze arbeidersgezinnen. Op de puinhoopen, welke de handelscrisis achterlaat, verheft zich een nog sterker geconcentreerd kapitaal in 't bezit van nog minder bezitters en een vermeerderde klasse van loonarbeiders, die om hun bestaan worstelen.

De toestand der loonarbeiders is nog steeds zoo ellendig en onzeker, dat de geringste verandering erin, zij het een verbetering of verslechtering, de grootste sociale gevolgen na zich sleept en, daar de arbeiders het grootste aantal vormen, in het leven der gansche maatschappij tot uitdrukking komt. Wanneer de loonen eenige centen stijgen of de broodprijzen dalen, vermeerderen de huwelijken en vermindert de kindersterfte, — dat bewijst, dat de arbeiders in den letterlijken zin van het woord een strijd voeren om een bete broods, om het naakte bestaan. Wanneer echter de loonen zinken of de broodprijzen stijgen, dan neemt de sterfte toe en de proletarierskinderen verdwijnen, als de bloesem der boomen onder den adem van den nachtrust. Zoo zwevend tusschen leven en dood verloopt het bestaan van den proletariër.

Terwijl de arbeidersmassa's in ellende omkomen, zien zij om zich heen door het werk hunner handen een heerlijke wereld ontstaan. Een levensdrang ontwaakt in hen, doch onbepaald, verlegen en onzeker, want ellende en nood stompen hun zinnen af voor de heerlijkheden der wereld, maken hun wil aarzelend. Dat echter is de ergste vloek der uitbuiting. Erger dan de honger zelf is 't, dat de strijd om 't brood een geheel menschenbestaan in beslag neemt.

De edelste kracht wordt in den mensch verwoest, wanneer zijn geheele streven erop gericht wordt, zich zad te eten, onderdak te vinden, zich tegen koude te beschermen.

Want de wet van den menschenlijken vooruitgang, de wet van elke beschaving ligt in het toenemen der levenswijzen. Niet de nood — ontberingen kent ook het dier —, de voortdurende drang naar verfraaiing en verfijning van het leven is de drijvende kracht der wereldgeschiedenis. Maar de kapitalistenklasse, die op de geheele wereld voor zich beslag legt, haren rijkdom tot in het onmetelijke doet toenemen en nooit genoeg heeft, ze drukt tegelijkertijd de levenseischen van den arbeider naar be-

neden en bewerkt zoo, dat ze in de volksmassa's de geestelijke kracht doodt, welke de menscheid voorwaarts brengt.

Zelfs de edelste menschen vrienden onder de bourgeoisie erkennen voor den arbeider hoogstens het recht op voedsel en billijken dit. En terwijl ze de genialiteit van de kapitaal magnaten prijzen, die werelden ineestorten en nieuw laten oprichten, geheele volken uitroeien, landen verwoesten, om als eindresultaat de grootte van hun kapitaalbezit te vermeerderen, prediken ze den arbeider onthouding, tevredenheid, deemoed, zelfgenoegzaamheid, meegaandheid. En in plaats van de arbeiders den weg te banen naar wetenschap, kunst, litteratuur, hebben ze nog onlangs de arbeidersmassa's als barbaren voorgesteld, die de beschaving willen vernietigen.

Het kapitaal ontrooft den arbeiders het licht der kennis, het doet hun schoonheidszin in 't stof der fabriek, in 't vuil der woning verdwijnen, het rukt hun uit de borst het fiere zelfvertrouwen, laat in de verwoeste harten een gloeiend verlangen naar geluk achter, waarvan vorm en inhoud hun onbekend blijft, en drukt hun de jeneverflesch in de hand, om hen ten volle van hun zinnen en van hun menschenlijk zelfbewustzijn te berooven. Dan echter redeneert de bourgeoisie over de ruwheid en verstomptheid, over de ondeugden en de drankzucht van de arbeiders en doet alsof dat de natuurlijke eigenschappen van het proletariaat zouden zijn. Zij beschouwt zichzelf als het hoogere, de arbeiders als het lagere ras.

Maar het allesverterende verlangen van de arbeiders aan den nood te ontkomen, heft hen op. Onder ontzaglijke moeite, den druk der uitbuiting trotseerend, krijgt hij kennis van de wereld. En hoe meer hij ze begrijpt, des te meer stijgt zijn dorst om te leven. En met het verlangen om te leven, stijgt zijn verlangen tot daden.

Gekken zijn het, die gelooven, dat de arbeider zal ophouden, voorwaarts te streven, wanneer zijn materiele nood gelenigd wordt; schurken — die het hun tot een misdaad aanrekenen, dat hij steeds meer verlangt. Elke verbetering van den toestand der arbeiders doet hun levenseischen stijgen. Zij zijn onmetelijk, nooit te verzadigen. Zij zijn even groot, als de wereld, die de arbeiders ontberen, de rijkdommen, die zij scheppen, zonder ze te kunnen genieten, even onbegrensd, als de menschenlijke vooruitgang. Niet om het brood alleen strijden de arbeiders, maar om 't bezit der wereld.

Het bestaan van den arbeider is nog steeds het bestaan van den slaaf. Zijn leven behoort niet hemzelve, niet aan zijn gezin, niet aan de maatschappij, maar aan zijn heer, den kapitalist, aan wien hij alles, wat hij voor zijn leven noodig heeft, zijn arbeidsloon, zijn vrijen tijd, zijn nachtrust, de bescherming van zijn gezondheid en van zijn leven en zelfs zijn aanspraken op een beschaafd bestaan eerst in harden strijd af eischen en afdwingen moet. Dat is *de klassenstrijd van het proletariaat* — de strijd der loonarbeiders om een menschenlijk bestaan, om hun aandeel in de beschaving, om hun plaats in de maatschappij. PARVUS.

Van de Afdelingen.

Den Haag. Donderdag 4 Augustus 's avonds half negen, zal v. Ravesteyn in een openbare cursusvergadering (in het gebouw der Gemeentewerklieden, Jan Hendrikstraat 24) spreken over „Koloniale Politiek“. Een belangrijke cursus dus, waarvoor weer flink propaganda moet worden gemaakt.

A.s. Zondag 31 Juli, 's middags 1 uur, zijn er veel colporteurs noodig op de openluchtmeeting der anarchisten aan de De la Reykade. Zondag 7 Augustus worden de partijgenooten uitgenoodigd tot een gemeenschappelijke wandeling naar Rijswijk, Voorburg en Veur. Samenkomst 's ochtends half negen op het Vaillantplein. Door onderweg met Tribunes te colporteeën zal deze tocht aan de propaganda dienstbaar worden gemaakt; wij rekenen dus op veel deelnemers.

Enschede. Zondag 24 Juli was er een groote openbare vergadering belegd, waar Wijnkoop als spreker optrad met het onderwerp: de vakbeweging in verband met de uitsluiting te Enschede. Spreker hield een pakkende rede en had een aandachtig gehoor. Van het debat werd gebruik gemaakt door twee anarchisten, Lansink en Zwaab.

Advertentiën

H.H. Sigarenhandelaren

vraagt monsters en prijs aan

C. SCHERPEL

Sigarenfabrikant

te WEESP.